

Boodschap van paus Franciscus voor Missiezondag 2021

‘We moeten immers wel spreken over wat we gezien en gehoord hebben’ (Handelingen 4,20)

Broeders en zusters,

Wanneer wij de kracht van Gods liefde ervaren, wanneer wij zijn vaderlijke aanwezigheid in ons persoonlijke en gemeenschappelijke leven erkennen, dan kunnen wij niet anders dan verkondigen en doorgeven, wat wij gezien en gehoord hebben. De relatie van Jezus met zijn leerlingen, zijn mens-zijn, dat ons geopenbaard wordt in het geheim van de menswording, in zijn evangelie en zijn paasmysterie, tonen ons hoezeer God ons mensen liefheeft en zich onze vreugde en ons lijden, onze verlangens en angsten de zijne maakt (vgl. Tweede Vaticaans Concilie, Pastorale Constitutie *Gaudium et spes*, 22). Alles aan Christus herinnert ons eraan, dat de wereld waarin wij leven en haar behoefte aan verlossing Hem niet vreemd zijn, en ons ook oproept actief deel te nemen aan deze missie: ‘Ga daarom naar de toegangswegen van de stad en nodig [...] iedereen uit die je tegenkomt’ (Mt. 22,9). Niemand is buitengesloten, niemand hoeft zich een vreemde te voelen of ver af te staan van deze meelevende liefde.

De ervaring van de apostelen

De geschiedenis van de evangelisatie begint met een hartstochtelijk zoeken van de Heer die roept en die met ieder mens, op de plek waar hij of zij zich bevindt, een vriendschappelijke dialoog wil aangaan (vgl. Joh. 15,12-17). De apostelen zijn de eersten die ons daarover vertellen; ze herinneren zich zelfs de dag en het uur waarop zij Hem hebben ontmoet: ‘Het was ongeveer twee uur voor zonsondergang’ (Joh. 1,39). De vriendschap met de Heer, zien hoe hij zieken geneest, met zondaars eet, hongerigen te eten geeft, toenadering zoekt tot de uitgestotenen, onreinen aanraakt, zich identificeert met de armen, uitnodigt tot de zaligsprekingen en op een nieuwe manier met gezag onderricht geeft – dat laat een onuitwisbare indruk achter die in staat is verbazing op te roepen en een openhartige en ongedwongen vreugde die men niet kan inhouden. Zoals de profeet Jeremia zei: deze ervaring is het brandende vuur van zijn aanwezigheid in ons hart, dat ons aanzet tot missie, hoewel dit offers en onbegrip met zich meebrengt (vgl. 20,7-9). De liefde is altijd in beweging en zet ons in beweging om de blijde boodschap en bron van hoop door te geven: ‘Wij hebben de Messias gevonden’ (Joh. 1,41).

Met Jezus hebben we gezien, gehoord en ervaren dat dingen anders kunnen gaan. Nu reeds is Hij met de toekomstige tijden begonnen, waarbij Hij ons herinnert aan een wezenlijk kenmerk van ons mens-zijn dat heel vaak wordt vergeten: ‘Wij zijn gemaakt voor de volheid die men alleen in de liefde bereikt’ (encycliek *Fratelli tutti*, 68). Nieuwe tijden die een geloof opwekken dat in staat is te inspireren tot nieuwe initiatieven en het vormen van gemeenschappen, te beginnen bij mannen en vrouwen die door het leren aanvaarden van hun eigen kwetsbaarheid en die van anderen, broederschap en sociale vriendschap bevorderen (vgl. *ibid.*, 67). Telkens wanneer zij zich in dankbaarheid herinnert dat de Heer ons het eerst heeft liefgehad (vgl. 1 Joh. 4,19), toont de kerkelijke gemeenschap haar schoonheid. ‘De bijzondere liefde van de Heer verrast ons en de verbazing kan van nature door ons niet bezeten of opgelegd worden. [...] Alleen zo kan het wonder van de belangeloosheid, de belangeloze zelfgave, bloeien. Ook de missionaire ijver kan men niet door redenering of berekening verwerven. Zich ‘in een staat van missie’ bevinden is een weerspiegeling van dankbaarheid’ (*Boodschap aan de Pauselijke Missiewerken*, 21 mei 2020).

De tijden waren echter niet gemakkelijk. De eerste christenen begonnen hun geloofsleven in een vijandige en moeilijke omgeving. Verhalen van marginalisering en gevangenschap waren vervlochten met interne en externe weerstanden, die wat ze gezien en gehoord hadden, leken tegen te spreken of zelfs te ontkennen. Maar in plaats van een probleem of een hindernis te zijn, die hen ertoe had kunnen brengen zich in zichzelf terug te trekken of op te sluiten, zetten deze ervaringen hen ertoe aan, ongemak, tegenstand en problemen te veranderen in een mogelijkheid voor missie. De beperkingen en obstakels werden ook situaties om alles en iedereen te zalven met de Geest van de Heer. Niets en niemand mocht uitgesloten worden van de bevrijdende boodschap.

Een levendig getuigenis van dit alles vinden we in de *Handelingen van de Apostelen*, een boek dat de missionaire leerlingen altijd bij de hand hebben. Dit boek vertelt hoe de geur van het evangelie zich verspreidde bij zijn verkondiging en de vreugde opwekte die alleen de Geest ons kan geven. Het boek van de Handelingen van de Apostelen leert ons, ons in de beprovingen vast te houden aan Christus, om zo te groeien in de 'overtuiging dat God kan handelen in iedere omstandigheid, ook te midden van schijnbare mislukkingen', en in de zekerheid, 'dat wie zich uit liefde aan God aanbiedt en zich aan Hem geeft, zeker vruchtbaar zal zijn (vgl. Joh. 15,5)' (apostolische exhortatie *Evangelii gaudium*, 279).

Zo ook wij: de huidige tijd is geenszins gemakkelijk. De situatie van de pandemie heeft het lijden, de eenzaamheid, de armoede en het onrecht, waaronder reeds velen te lijden hadden, duidelijk gemaakt en versterkt. Ze heeft onze valse zekerheden, alsook de gebrokenheid en polarisatie die ons stilletjes verscheuren, ontmaskerd. Degenen die het zwakst en meest weerloos zijn, hebben hun zwakheid en weerloosheid nog meer ervaren. We hebben ontmoediging, desillusie, moeheid ervaren; ook waren we niet immuun voor de algemeen om zich heen grijpende verbittering, die elke hoop wegneemt. Wij echter, 'wij verkondigen niet onszelf, wij verkondigen dat Jezus de Heer is en dat wij omwille van hem uw dienaren zijn' (2 Kor. 4,5). Daarom horen wij in onze gemeenschappen en in onze gezinnen het Woord van leven klinken, dat in ons hart weerklinkt en ons zegt: 'Hij is niet hier, hij is uit de dood opgewekt' (Luc. 24,6). Het is een Woord van hoop, dat elk determinisme doorbreekt; aan allen die zich er door laten raken, schenkt het de vrijheid en de stoutmoedigheid die noodzakelijk zijn om op te staan en creatief alle mogelijke manieren te zoeken om de barmhartigheid te leven, de 'sacramentele' nabijheid van God te ervaren, die niemand aan de kant van de weg laat liggen. In deze tijd van de pandemie bestaat de verleiding om onverschilligheid en apathie te verhullen en te rechtvaardigen onder het mom van een veilige *social distancing*. Juist in deze tijd is er een dringende noodzaak voor een missie van compassie, die van de noodzakelijke afstand een plaats kan maken van ontmoeting, zorg en ondersteuning. 'Wat we gezien en gehoord hebben' (Hand. 4,20), de barmhartigheid waarvan we deelgenoot werden, wordt een referentiepunt voor onze geloofwaardigheid, die het ons mogelijk maakt de gedeelde passie terug te vinden om 'een gemeenschap van verbondenheid en solidariteit' te scheppen 'waarvoor wij tijd, inzet en goederen moeten bestemmen' (encycliek *Fratelli tutti*, 36). Het is zijn Woord dat ons dagelijks verlost en behoedt voor uitvluchten, die ons ertoe brengen ons op te sluiten in een absoluut laf scepticisme: 'Alles blijft hetzelfde, er verandert toch niets.' Op de vraag: 'Waarom zal ik afzien van mijn zekerheden en de aangename dingen van het leven als ik geen duidelijk resultaat kan zien?', blijft het antwoord altijd hetzelfde: 'Jezus Christus heeft de zonde en de dood overwonnen en is vol van macht. Jezus Christus leeft waarlijk' (vgl. apostolische exhortatie *Evangelii gaudium*, 275). Hij wil dat ook wij leven, broeders en zusters zijn en in staat zijn deze hoop in ons op te nemen en door te geven. In de huidige situatie zijn dringend missionarissen van de hoop nodig, die gezalft door de Heer, in staat zijn als profeten ons eraan te herinneren, dat niemand zich alleen redt.

Zoals de apostelen en de eerste christenen zeggen ook wij met al onze krachten: 'We moeten immers wel spreken over wat we gezien en gehoord hebben' (Hand. 4,20). Alles wat wij hebben ontvangen, alles wat de Heer ons geleidelijk aan heeft toebedacht, dat heeft Hij ons gegeven, opdat wij het op het spel zetten en het belangeloos doorgeven aan anderen. Zoals de apostelen het heil van Jezus zagen, hoorden en ermee in aanraking kwamen (vgl. 1 Joh. 1,1-4), zo kunnen wij tegenwoordig het lijdende en glorievolle vlees van Christus in de geschiedenis van elke dag aanraken en de moed vinden om met allen een hoopvolle toekomst te delen. De hoop als onbetwistbaar kenmerk van het feit dat wij ons vergezeld weten van de Heer. Als christenen kunnen wij de Heer niet voor onszelf houden: de evangeliserende missie van de Kerk brengt haar alomvattende en publieke waarde tot uitdrukking in de verbetering van de wereld en de zorg voor de schepping.

Een uitnodiging aan ieder van ons

Het thema van de Wereldmissiezondag dit jaar 'We moeten immers wel spreken over wat we gezien en gehoord hebben' (Hand. 4,20) is een uitnodiging aan ieder van ons, 'ons moeite te getroosten' en bekend te maken wat we in ons hart dragen. Deze missie is de identiteit van de Kerk en is dat altijd geweest: 'Zij bestaat om te evangeliseren' (heilige Paulus VI, apostolische exhortatie *Evangelii nuntiandi*, 14). Ons geloofsleven verzwakt, verliest profetische kracht en het vermogen tot verwondering en dankbaarheid, als wij ons persoonlijk isoleren of terugtrekken in kleine groepen; door zijn eigen dynamiek vereist het een groeiende openheid om naar anderen toe te gaan en hen te omarmen. De eerste christenen gaven niet toe aan de verleiding een elitegroep te vormen; ze werden geïnspireerd door de Heer en het nieuwe leven dat Hij aanbood, namelijk naar de volken te gaan en te getuigen van wat ze hadden gezien en gehoord: het Rijk Gods is nabij. Ze deden dit met de

toewijding, de dankbaarheid en de edelmoedigheid van hen die zaaien in de wetenschap dat anderen de vruchten van hun inspanningen en offers zullen plukken. Daarom denk ik graag dat 'ook de zwaksten, de meest beperkten en gewonden op hun manier [missionarissen] kunnen zijn, omdat het altijd mogelijk moet zijn dat het goede wordt gecommuniceerd, ook al gaat het samen met veel zwakheden' (postsynodale apostolische exhortatie *Christus vivit*, 239).

Op Wereldmissiedag, die elk jaar op de voorlaatste zondag van oktober wordt gevierd, denken wij dankbaar aan alle mensen die ons door hun levensgetuigenis helpen onze doopbeloften te hernieuwen, om toegewijde en blijmoedige apostelen van het evangelie te zijn. Wij denken in het bijzonder aan allen die op weg gegaan zijn en land en familie hebben verlaten, opdat het evangelie zonder uitstel en zonder angst de uithoeken van volken en steden kon bereiken, waar vele mensen dorstten naar zegen.

Het overwegen van hun missionair getuigenis inspireert ons om moedig te zijn en indringend 'de Heer van de oogst' te vragen, '...of hij arbeiders wil sturen om de oogst binnen te halen' (Luc. 10,2). Wij zijn ons er namelijk van bewust dat de roeping tot missie niet in het verleden thuishoort of een romantische herinnering aan vroegere tijden is. Tegenwoordig heeft Jezus harten nodig die roeping ervaren als een liefdesgeschiedenis, die hen ertoe brengt naar de randen van de wereld te gaan en boodschappers en werktuigen van compassie te worden. Het is een oproep die Hij aan iedereen richt en wel op verschillende wijze. Denken we eraan dat er randgebieden dichtbij ons zijn, in het centrum van een stad of in onze eigen familie. Aan de liefde zit ook een aspect van universele openheid, die niet geografisch is maar existentieel. Het is altijd, vooral in deze tijden van pandemie, belangrijk om elke dag de mogelijkheden te benutten onze kring uit te breiden en diegenen te bereiken die ik niet onmiddellijk als deel van 'mijn interessewereld' zie, hoewel zij dicht bij ons zijn (vgl. encycliek *Fratelli tutti*, 97). De missie beleven, betekent willen leven in dezelfde gezindheid als Christus Jezus en met Hem te geloven dat de mens naast mij ook mijn broeder en zuster is. Moge de meevoelende liefde van Jezus Christus ook ons hart wakker schudden en ons allen tot missionaire leerlingen maken.

Moge Maria, de eerste missionaire leerling, in alle gedoopten het verlangen laten groeien, zout en licht van onze landen te zijn (vgl. Mt. 5,13-14).

Rome, Sint Jan van Lateranen, 6 januari 2021, Hoogfeest van de Openbaring van de Heer.

Franciscus

Vertaling vanuit de Duitse en Engelse tekst door Missio.